

ด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ด้านการพัฒนาคนและสังคม
ด้านความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการพัฒนาคนและสังคม
ด้านความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติ
ด้านการพัฒนาคนและสังคม
ด้านความเสมอภาคทางสังคม

แผนแม่บท

22

กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

มุ่งเน้นให้มีกฎหมายที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และนำกฎหมายไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีกระบวนการยุติธรรมตามมาตรฐานสากล เพื่ออำนวยความสะดวกตามสิทธิของประชาชนอย่างรวดเร็ว ท້วตั้งและเท่าเทียม

ยส.

ถึงแม้ว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในช่วงที่ผ่านมาจะส่งผลให้กฎหมายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนและกิจกรรมทางเศรษฐกิจน้อยลง กระบวนการยุติธรรมมีความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใสมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากฎหมาย เพื่อให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็นและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

ตารางสรุปสถานะการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

Y2	ชื่อเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570
220001	กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม	คะแนนเฉลี่ย 5 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การจำกัดอำนาจรัฐ (2) ปราศจากการคอร์รัปชัน (3) รัฐบาลโปร่งใส (4) สิทธิขั้นพื้นฐาน (5) ความเป็นระเบียบและความมั่นคง ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน ภายในปี 2570
220002	การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นไปโดยความเสมอภาคโปร่งใสเป็นธรรม ทัวทั้งและปราศจากการเลือกปฏิบัติ	คะแนนเฉลี่ย 3 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การบังคับใช้กฎหมาย (2) กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง (3) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่น้อยกว่า 0.60 คะแนน ภายในปี 2570
Y1	ชื่อเป้าหมายแผนแม่บทย่อย	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570
220101	กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึง	ค่าเฉลี่ยในทุกมิติของระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม ไม่น้อยกว่า 3.40 คะแนน ภายในปี 2570
220102	การปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมายมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ทัวทั้งไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม	คะแนนของดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 6 การบังคับใช้กฎหมายในปีจ่ายย่อย การบังคับใช้กฎระเบียบอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน ภายในปี 2570
220103	ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมาย	คะแนนของดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 3 รัฐบาลโปร่งใสในปีจ่ายย่อย การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน ภายในปี 2570
220104*	การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น	กฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 ต่อปี
220201	การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทัวทั้งเป็นธรรมและปราศจากการเลือกปฏิบัติ	คะแนนเฉลี่ยในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ไม่น้อยกว่า 3.50 คะแนน ภายในปี 2570

หมายเหตุ : * เป้าหมาย 220104 การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น เป็นเป้าหมายใหม่ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

สรุปแผนระดับที่ 3 ที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ประเด็นที่ (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

แผนแม่บทฯ ประเด็น (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม มีแผนระดับที่ 3 ที่สามารถช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของแผนแม่บทฯ ที่สำคัญ อาทิ

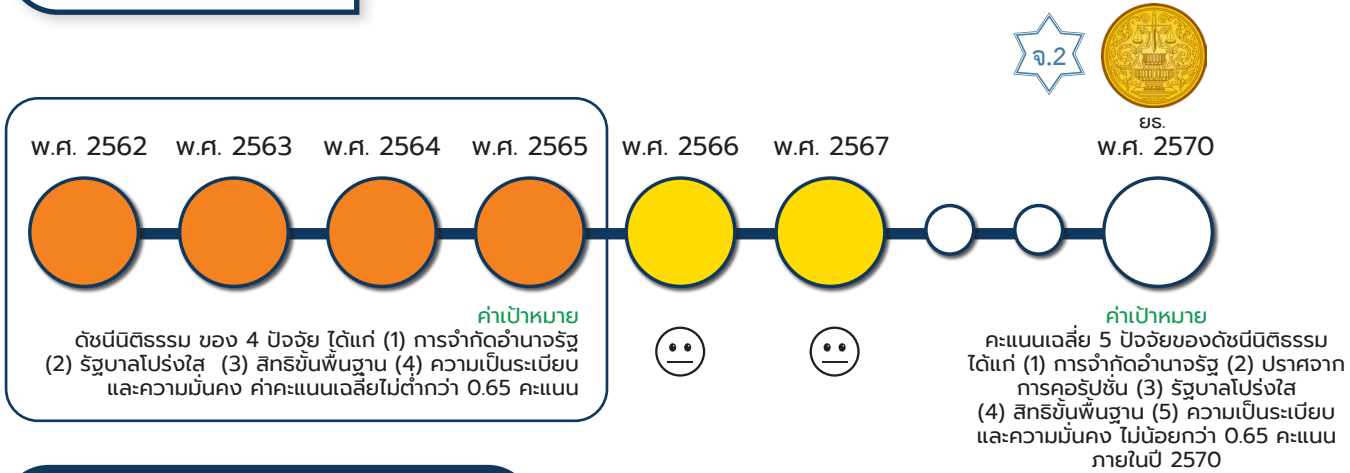
แผนปฏิบัติราชการ	หน่วยงานเจ้าของแผน
- แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2567) ของกระทรวงยุติธรรม	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
- แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2567) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2567) ของกรมบังคับคดี (ฉบับปรับปรุง)	กรมบังคับคดี
- แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. 2567) ของกรมราชทัณฑ์	กรมราชทัณฑ์
แผนปฏิบัติการด้าน...	หน่วยงานเจ้าของแผน
- แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2566 - 2569)	สำนักงานกิจการยุติธรรม
- แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
- แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ทั้งนี้ สามารถเข้าดูรายละเอียดเพิ่มเติมของแผนระดับที่ 3 ข้างต้น ได้จากในระบบ eMENSCR โดยวิธีการเข้าใช้งานแสดงไว้ในภาคผนวก

เป้าหมายระดับประเด็น
แผนแม่บทฯ (Y2)

220001

กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์
จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

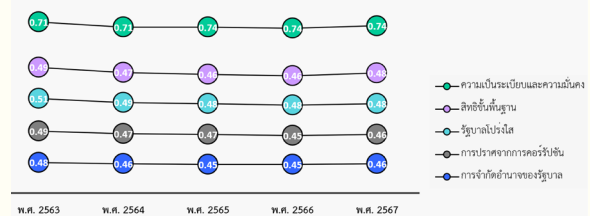
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	คะแนนเฉลี่ย 5 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การจำกัดอำนาจรัฐ (2) ปราศจากการคอร์รัปชัน (3) รัฐบาลโปร่งใส (4) สิทธิขั้นพื้นฐาน (5) ความเป็นระเบียบและความมั่นคง (คะแนน)				
220001	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค้ำเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค้ำเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 0.52 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 0.52 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) 0.52 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 0.55 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		คงเดิม 😊	คงเดิม 😊		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค้ำเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค้ำเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 94.54 ของค้ำเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของค้ำเป้าหมาย อยู่ในระดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วน
ได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม
และเป็นธรรม พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย 5 ปัจจัย
ของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การจำกัดอำนาจรัฐ
(2) ปราศจากการคอร์รัปชัน (3) รัฐบาลโปร่งใส
(4) สิทธิขั้นพื้นฐาน (5) ความเป็นระเบียบ
และความมั่นคง จัดทำโดย The Word Justice
Project (WJP) (ข้อมูล พ.ศ.2567) พบว่า มีค่า
คะแนนเฉลี่ยใน 5 ปัจจัยดังกล่าว อยู่ที่ 0.52 คะแนน

และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่มีค่า เฉลี่ย 0.52 คะแนน สะท้อน
ให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาคงเดิม ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค้ำเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่า
0.55 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 94.54 ของค้ำเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค้ำเป้าหมาย

แผนภูมิ 5 ปัจจัยดัชนีนิติธรรม

ที่มา: The Word Justice Project

และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)** ทั้งนี้ ปัจจัยความเป็นระเบียบและความมั่นคง ซึ่งมีค่าคะแนน 0.74 คะแนน เป็นปัจจัยเดียวที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับโลกที่มีค่าคะแนน 0.72 คะแนน

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

ความท้าทายในการทำให้กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม อาทิ การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องของภาครัฐที่อาจยังไม่อยู่ในรูปแบบที่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ สามารถเข้าถึงและใช้งานได้ง่าย ทำให้ประชาชนขาดเครื่องมือในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐและอาจไม่สามารถพิทักษ์สิทธิอันพึงมีของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากไม่ทราบว่าตนได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายฉบับใดบ้าง การใช้ตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเอื้อผลประโยชน์ให้กับครอบครัวหรือพรรคพวกของตนเอง รวมถึงกระบวนการแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมใช้เวลาค่อนข้างนานและมีขั้นตอนซับซ้อน โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้ **การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้**ในกระบวนการเผยแพร่และเปิดเผยข้อมูลทางกฎหมาย **การกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย** **การส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต** **การเผยแพร่กฎหมายและข้อมูลของรัฐที่มีเนื้อหาเข้าใจง่าย** อาทิ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล สิทธิของผู้ต้องสงสัยทางอาญา และสิทธิแรงงานขั้นพื้นฐาน **การปรับลดขั้นตอนกระบวนการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย** โดยมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งการให้ภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบกฎหมาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าหมายระดับประเด็น
แผนแม่บทฯ (Y2)

220002

การอำนวยความสะดวกเป็นไปโดยความเสมอภาค
โปร่งใส เป็นธรรม ทัวถึง และปราศจาก
การเลือกปฏิบัติ

ยส.

พ.ศ. 2562 พ.ศ. 2563* พ.ศ. 2564 พ.ศ. 2565

พ.ศ. 2566

พ.ศ. 2567

พ.ศ. 2570

ดัชนีนิติธรรม ของ 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) การจำกัดอำนาจรัฐ (2) รัฐบาลโปร่งใส (3) สิทธิขั้นพื้นฐาน (4) ความเป็นระเบียบและความมั่นคง ค่าคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 0.65 คะแนน

ค่าเป้าหมาย

ค่าเป้าหมาย
คะแนนเฉลี่ย 3 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การบังคับใช้กฎหมาย (2) กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง (3) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่น้อยกว่า 0.60 คะแนน ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	คะแนนเฉลี่ย 3 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การบังคับใช้กฎหมาย (2) กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง (3) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา (คะแนน)				
220002	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	(ข้อมูล พ.ศ. 2567)		
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 0.45 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 0.45 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) 0.45 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 0.49 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 0.60 คะแนน
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		คงเดิม 😊	คงเดิม 😊		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 91.84 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในอันดับเสี่ยง ของการบรรลุเป้าหมาย

การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นไปโดยความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทั้งถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย 3 ปัจจัยของดัชนีนิติธรรม ได้แก่ (1) การบังคับใช้กฎหมาย (2) กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง (3) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา จัดทำโดย The Word Justice Project (WJP)

ที่มา: The Word Justice Project

(ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยใน 3 ปัจจัยดังกล่าว อยู่ที่ 0.45 คะแนน และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่มีค่าคะแนน 0.45 คะแนนสะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาคงเดิม ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่า 0.49 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 91.84 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่า 0.49 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 75 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นไปโดยความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทั้งถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ อาทิ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม ประชาชนรู้ถึงสิทธิของตนเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบตามขั้นตอนที่ชอบด้วยกฎหมาย โปร่งใส และยุติธรรม รวมถึงการขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การฟื้นฟูหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำผิดที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน ดังนี้ **ส่งเสริมการรับรู้ถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของประชาชน** เช่น การเข้าถึงบริการทางกฎหมายในการขอคำปรึกษาทางกฎหมาย การได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรมของผู้ต้องหาที่จะได้รับแจ้งข้อกล่าวหาและสิทธิของตนเอง และการได้รับความช่วยเหลือและคุ้มครองจากรัฐ เป็นต้น ในขณะเดียวกัน**ควรเสริมสร้างวัฒนธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนทุกกระบวนการ** ทั้งการสอบสวน การพิจารณาคดี และการบังคับใช้กฎหมายโดยคำนึงหลักสิทธิมนุษยชนและการไม่เลือกปฏิบัติ การส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก อีกทั้ง**ควรมีการบูรณาการฐานข้อมูลและร่วมกันสร้างระบบฟื้นฟูผู้กระทำความผิด**ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดอย่างบูรณาการ เพื่อลดโอกาสที่ผู้กระทำผิดจะก่ออาชญากรรมซ้ำ ซึ่งจะช่วยให้การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

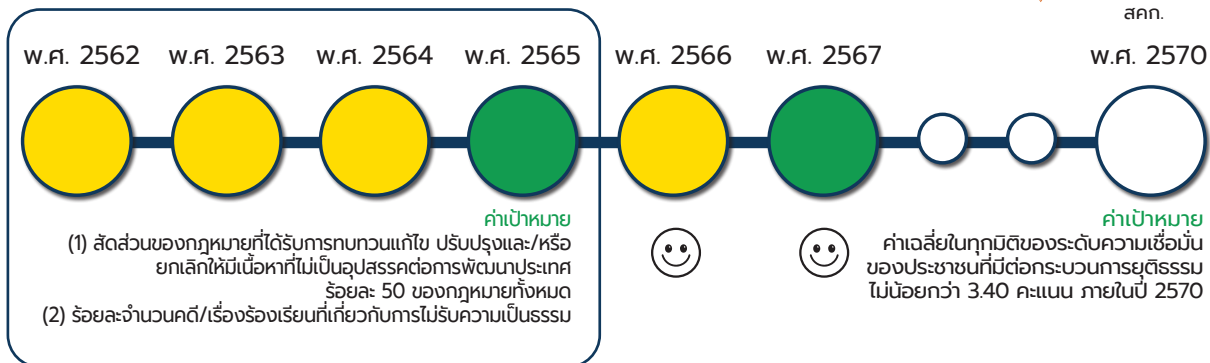
220101

แผนแม่บทย่อย | การพัฒนากฎหมาย

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

220101

กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชน
อยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย ที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้าง
ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	ค่าเฉลี่ยในทุกมิติของระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม (คะแนน)				
220101	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) 3.16 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 3.31 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 3.55 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 3.35 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 3.40 คะแนน
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 4.75	ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 7.25		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				สูงกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 105.97 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 104.41 ของค่าเป้าหมาย บรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้

กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย ที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึง พิจารณาจากค่าเฉลี่ยในทุกมิติของระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม จัดทำโดยสำนักงานกิจการยุติธรรม (ข้อมูล พ.ศ. 2566) พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.55 คะแนน และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่มีค่า 3.31 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 7.25 ในขณะที่เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่า 3.35 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 105.97 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่า 3.40 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 104.41 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการทบทวนประสิทธิภาพของกฎหมายที่ยังมีการบังคับใช้อยู่ การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการออกกฎหมายใหม่ การพัฒนาและยกระดับสมรรถนะของบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจรูปแบบการดำเนินคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน การศึกษาปัญหาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวแทนอำพรางของคนต่างด้าวในการถือครองที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ การสำรวจความรู้ความเข้าใจกฎหมายและระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางการปรับปรุงกฎหมายและคุณภาพในการให้บริการที่สอดคล้องกับคาดหวังของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ(โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ **โครงการขับเคลื่อนการทบทวน แก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมาย (ประจำปี พ.ศ. 2567)** ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่มุ่งเน้นการบังคับใช้และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เพื่อทบทวน แก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายที่หมดความจำเป็นและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน **โครงการจัดทำนโยบายการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทย** เพื่อเป็นการส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าที่เสรีและเป็นธรรม และการป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด ของสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ที่ได้ดำเนินการจัดทำนโยบายการแข่งขันทางการค้าและการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า เพื่อลดอุปสรรคที่ทำให้เกิดการกีดกัน หรือลดการแข่งขันทางการค้าอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการ นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการพิจารณาทบทวน ปรับปรุงข้อกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจและความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน เช่น กฎหมายด้านภาษี ด้านแรงงาน และด้านที่ดิน เป็นต้น การพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายศุลกากร เพื่อให้ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ศุลกากรได้รับความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง รวมทั้งการศึกษาการดำเนินการของหน่วยงานในขั้นตอนและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาต ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

220101

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้กฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย ที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึงได้อย่างต่อเนื่อง และมีผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน อาทิ การกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนากฎหมายที่ผ่านมามีแนวโน้มไม่สอดคล้องต่อบริบทของปัญหาที่มีความหลากหลายซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลให้ในทางปฏิบัติบุคลากรในหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถดำเนินงานได้เต็มศักยภาพ การดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย อาทิ การกำหนดระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและการกำหนดจำนวนในการรับผู้แสดงความคิดเห็นที่อาจยังไม่ชัดเจน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของข้อมูล เนื่องจากอาจยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ถึงแม้ว่าเป้าหมายกฎหมายไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย ที่มุ่งให้ประชาชนในวงกว้างได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศโดยทั่วถึง จะบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามค่าเป้าหมายที่กำหนดแล้ว อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เป้าหมายนี้ยังคงสามารถบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องยังคงต้องส่งเสริมให้มีการบูรณาการของฐานข้อมูลทางกฎหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการตรวจสอบการแสดงใบอนุญาตหรือเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งควรดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทบทวนความจำเป็นและความเหมาะสมของกฎหมายให้ทันสมัยและไม่เป็นอุปสรรค โดยศึกษากรอบระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นและจำนวนผู้แสดงความคิดเห็นให้เหมาะสม ครอบคลุมบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี รวมทั้งการปรับปรุงขั้นตอนหรือกระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาประเทศและไม่เป็นอุปสรรคการดำเนินการของภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้ควรกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนากฎหมายเพื่อยกระดับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเผยแพร่ข่าวสารของกระบวนการทำงานและการให้บริการแก่ประชาชนชนตามสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยขยายรูปแบบการให้บริการให้มีช่องทางที่หลากหลายและปรับปรุงระเบียบแนวทางปฏิบัติให้ทันสมัยตามหลักธรรมาภิบาล โดยจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนเพื่อสร้างความโปร่งใส เป็นธรรมยิ่งขึ้น

220102

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย การส่งเสริมให้ผู้บังคับใช้กฎหมายมีองค์ความรู้ จริยธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือในด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม โดยมีโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ **โครงการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567** ของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ที่เป็นการพัฒนาเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมายของกระทรวงยุติธรรม เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น **โครงการขับเคลื่อนแนวทางการเผยแพร่กฎหมายและสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานของรัฐ** ของสำนักงานกิจการยุติธรรม ที่ได้มีการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมนำไปสู่สังคมเคารพกฎหมาย **โครงการการพัฒนาประสิทธิภาพผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ** ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้มีการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชน และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชนที่ประสบปัญหาด้านกฎหมายให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการส่งเสริมศักยภาพในการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ รวมทั้งเสริมสร้างจริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้บังคับใช้กฎหมาย ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและกำกับดูแลกิจการที่ดี ประกอบกับได้มีการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อมั่นของประชาชนในการบังคับใช้กฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นการปรับตัวของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของหน่วยงานด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้การปฏิบัติตามกฎหมายเป็นไปอย่างถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้ง ยังมีการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้และประชาชนที่ไม่ได้ความเป็นธรรม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทางด้านกฎหมาย และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การจัดทำสื่อและการสร้างความรู้ด้านกฎหมายให้แก่ประชาชนเพิ่มขึ้น รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจกฎหมายเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้การปฏิบัติตามและการบังคับใช้กฎหมายมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ทั้งถึง ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม อาทิ การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ที่อาจยังไม่ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบหรือไม่เคยได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย อีกทั้งเนื้อหาหรือคำอธิบายของบทบัญญัติกฎหมายที่มีเนื้อหาเข้าใจค่อนข้างยาก **สมรรถนะและจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับใช้กฎหมาย** ที่อาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร **ช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลพื้นฐานด้านกฎหมาย** ยังมีข้อจำกัด ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล

220103

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	คะแนนของดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 3 รัฐบาลโปร่งใส ในปัจจัยย่อยการมีส่วนร่วมของประชาชน (คะแนน)				
220103	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 0.49 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 0.49 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) 0.50 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 0.53 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 0.65 คะแนน
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		คงเดิม 😊	ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 2.04		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 94.34 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 76.92 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในอันดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมายพิจารณาจากคะแนนของดัชนีนิติธรรมปัจจัยที่ 3 รัฐบาลโปร่งใส ในปัจจัยย่อยการมีส่วนร่วมของประชาชน จัดทำโดย World Justice Project (WJP) (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า ประเทศไทยได้คะแนนปัจจัยที่ 3 รัฐบาลโปร่งใส ในปัจจัยย่อยการมีส่วนร่วมของประชาชน 0.50 คะแนน และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่มีค่า 0.49 คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 2.04 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.53 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 94.34 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.65 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 76.92 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)

3.3 | CIVIC PARTICIPATION

ที่มาของข้อมูล : The World Justice Project (WJP)

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่จะส่งผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมาย โดยมีโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ โครงการเสริมสร้างความรู้สู่ประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกฎหมายรัฐธรรมนูญ รวมถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ โครงการศูนย์การเรียนรู้กฎหมายและสิทธิพลเมืองสำหรับประชาชน ของสำนักงาน

อัยการสูงสุด ที่จัดให้มีศูนย์ความรู้กฎหมายสำหรับประชาชนเพื่อให้เข้าใจกฎหมายที่จำเป็นต่อการประกอบกิจการและการดำรงชีวิตสำหรับประชาชนทุกระดับ นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการพัฒนาระบบการเข้าสู่เสนอกฎหมาย (e-initiative) มีแหล่งเรียนรู้ด้านกฎหมายและสิทธิหน้าที่สำหรับพลเมืองยุคใหม่ผ่านระบบ IoT รวมทั้งการจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายสำหรับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนากฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ ประชาชนอาจยังมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทางกฎหมายไม่มากนักโดยเฉพาะขั้นตอนการแสดงความคิดเห็นต่อกฎหมาย ที่ยังต้องให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายยังใช้ภาษาในการอธิบายที่เข้าใจได้ยากและอาจไม่ครอบคลุมกับประชาชนทุกกลุ่ม การบูรณาการข้อมูลทางกฎหมายที่อาจยังไม่ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่ความรู้กฎหมายไปยังประชาชนกลุ่มอื่น ๆ ที่อาจยังไม่ทั่วถึงในแต่ละภูมิภาค รวมถึงจัดให้มีการร่วมกันเข้าสู่เสนอกฎหมายผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่อาจยังไม่ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมายของประชากรเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมควรเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะได้อย่างเปิดกว้าง ผ่านช่องทางออนไลน์ การประชุมหรือเวทีสาธารณะ รวมทั้งการยกระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมาย และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นผ่านช่องทางต่าง ๆ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามปัจจัยของห่วงโซ่คุณค่าของเป้าหมายนี้ที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญลำดับสูงที่จำเป็นต้องมีโครงการมารองรับ อาทิ การบูรณาการข้อมูลทางกฎหมายระหว่างหน่วยงานของรัฐ เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนและยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน การเข้าสู่เสนอกฎหมายผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้กฎหมายเป็นที่ยอมรับและมีผลต่อการพัฒนาสังคมอย่างแท้จริง รวมทั้งการสร้างตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นในกระบวนการออกกฎหมาย

220104

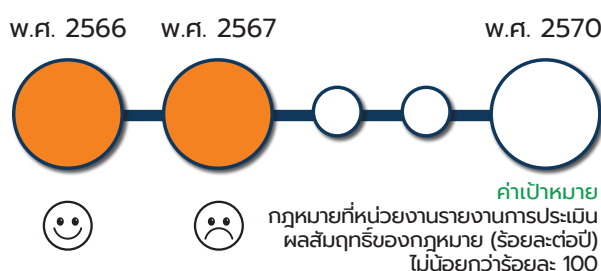
แผนแม่บทย่อย | การพัฒนากฎหมาย

เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย (Y1)

220104

การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น

หมายเหตุ : เป็นเป้าหมายแผนแม่บทย่อยใหม่ตามแผนแม่บทฯ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

หมายเหตุ : *เป้าหมาย 22104 สถานการณ์ ณ.พ.ศ. 2566 พิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องงานรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ทั้งนี้ ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว มีการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลังส่งผลให้สถานการณ์ที่แสดงไว้ในปีนั้น ๆ อาจมีค่าเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏในรายงานสรุปผลการดำเนินการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566

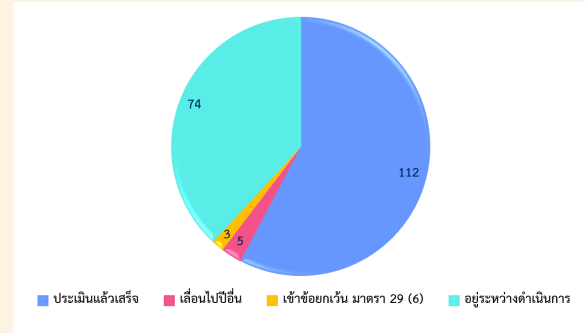
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :		กฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (ร้อยละ)			
220104	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของกรรณการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) กฎหมายที่รายงานการประเมินผล สัมฤทธิ์ จำนวน 54 ฉบับ จากทั้งหมด 105 ฉบับ สัดส่วนร้อยละ: 51.43	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) กฎหมายที่รายงานการประเมินผล สัมฤทธิ์ จำนวนจำนวน 54 ฉบับ ทั้งหมดจาก 79 ฉบับ สัดส่วนร้อยละ: 68.35 (Revised)*	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) กฎหมายที่รายงานการประเมินผล สัมฤทธิ์ จำนวน 112 ฉบับ จากทั้งหมด 186 ฉบับ สัดส่วนร้อยละ: 60.22	กฎหมายที่หน่วยงาน รายงานการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 100 ต่อปี	กฎหมายที่หน่วยงาน รายงานการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ไม่น้อย กว่า ร้อยละ 100 ต่อปี
	การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 32.89	แย่ลง ☹️ ร้อยละ 11.89	
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 60.22 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 60.22 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับเสี่ยง ในการบรรลุเป้าหมาย

การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็นพิจารณาจากกฎหมายที่หน่วยงานรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า มีกฎหมายที่ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ใน พ.ศ. 2567 รวมจำนวนทั้งหมด 194 ฉบับ โดยมีกฎหมายที่ได้รับการยกเว้นตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 มาตรา 29 (6) จำนวน 3 ฉบับ และกฎหมายที่เลื่อนการประเมินผลสัมฤทธิ์ไปปีอื่น จำนวน 5 ฉบับ **จึงคงเหลือกฎหมายที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์จำนวน**

กฎหมายที่รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ใน พ.ศ. 2567
จำนวนทั้งสิ้น 194 ฉบับ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
(ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567)

186 ฉบับ ซึ่งหน่วยงานได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์แล้วเสร็จ จำนวน 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 60.22 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566) ที่ร้อยละ 68.35 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาแย่ง คิดเป็นร้อยละ 11.89 ของค่าเป้าหมาย ในขณะที่เดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 และ พ.ศ. 2570 ซึ่งมีค่าเป้าหมายเดียวกัน (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 ต่อปี) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 60.22 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ สำหรับเป้าหมายนี้ไม่มีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อย่างไรก็ตาม จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติประจำปี 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการทบทวนความจำเป็นและความเหมาะสมของกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 เป็นต้น รวมทั้งศึกษาถึงสภาพปัญหาและผลกระทบของกฎหมายที่มีบทกำหนดโทษทางอาญาทั้งกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติและพระราชกำหนดนำไปสู่แนวทางการจัดการกับสถานการณ์อาญาเพื่อของประเทศไทย และการพัฒนาบุคลากรภาครัฐและภาคประชาชนโดยให้ความรู้ทางกฎหมายตามมาตรฐานทางวิชาการเกี่ยวกับความรู้ด้านหลักนิติธรรมหลักประชาธิปไตย หลักการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

220104

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น อาทิ การที่หน่วยงานยังไม่ได้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจส่งผลให้กฎหมายที่บังคับใช้ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอาจมีกฎหมายที่มากเกินไปจนความจำเป็นได้ รวมทั้งข้อจำกัดของช่องทางในการแสดงความคิดเห็นที่อาจยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

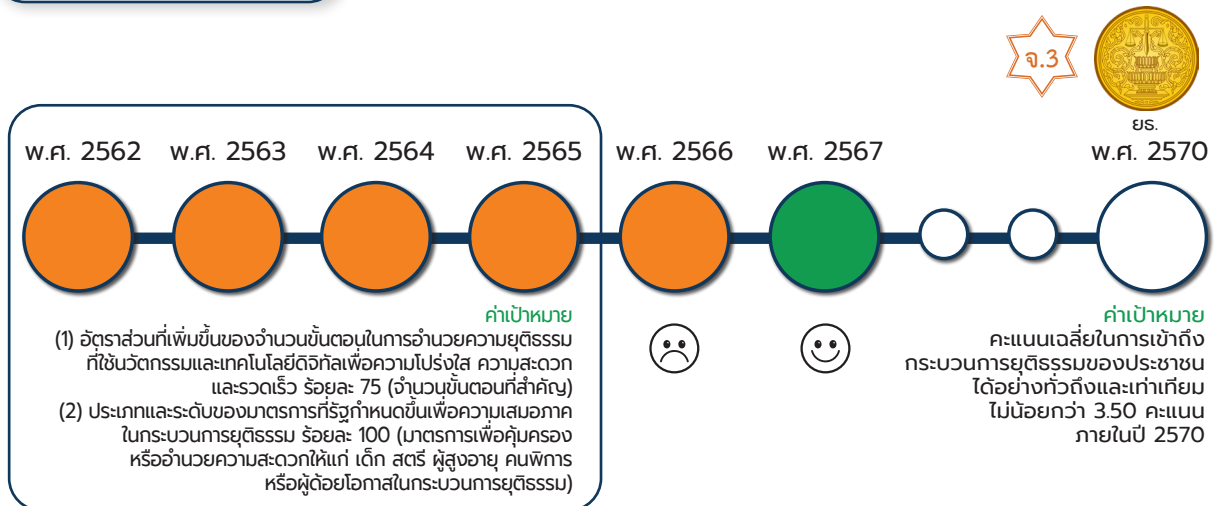
เพื่อให้การมีกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการขับเคลื่อนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยพัฒนาขั้นตอน แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการประเมินให้มีความเหมาะสมและความชัดเจนมากขึ้น มีการกำกับและติดตามเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายดำเนินการให้เป็นไปตามรอบระยะเวลา 5 ปีที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด ส่งเสริมให้มีการทบทวนแก้ไข ปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือมีเนื้อหาที่ไม่จำเป็น หรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อให้มีกฎหมายที่สอดคล้องต่อสภาพการณ์ในปัจจุบัน ยกย่องกระบวนการจัดทำวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Analysis : RIA) ทั้งก่อนการออกกฎหมาย และหลังจากการประกาศใช้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อกฎหมายมากขึ้น โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนผู้มีส่วนได้เสีย โดยจำแนกประเภทและวิเคราะห์ระดับของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เพื่อพัฒนาช่องทางในการแสดงความคิดเห็นต่อกฎหมายมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพขึ้น

แผนแม่บทย่อย | การพัฒนากระบวนการยุติธรรม

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)
220201

**การอำนวยความสะดวก มีความโปร่งใส
สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทัวถึง
และปราศจากการเลือกปฏิบัติ**

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	คะแนนเฉลี่ยในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม (คะแนน)				
220201	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) 3.31 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 2.49 คะแนน	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 3.68 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 2.89 คะแนน	ไม่น้อยกว่า 3.50 คะแนน
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		แยกลง 😞 ร้อยละ 24.77	ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 47.79		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				สูงกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 127.33 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 105.14 ของค่าเป้าหมาย บรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้

การอำนวยความสะดวก มีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทัวถึง และปราศจาก
การเลือกปฏิบัติ พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนได้อย่างทั่วถึง
และเท่าเทียม จัดทำโดยสำนักงานกิจการยุติธรรม (ข้อมูล พ.ศ. 2566) พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่
3.68 คะแนน และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.49
คะแนน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 47.79 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับ
ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (ไม่น้อยกว่า 2.89 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 127.33
ของค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่า 3.50 คะแนน) พบว่า มีสถานการณ์
คิดเป็นร้อยละ 105.14 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)**

220201

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรภายในสังกัดกระทรวงยุติธรรมโดยเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ และแนวทางการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาศักยภาพผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 16 ความสงบสุข ยุติธรรมและสถาบันเข้มแข็ง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการอำนวยความยุติธรรมทางอาญา รวมทั้งการส่งเสริมงานวิจัยด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม โดยการสร้างเครือข่ายนักวิจัยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญร่วมกันแบบสหวิทยาการจากหลายสาขา เช่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ อาชีววิทยาศาสตร์ นิติวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนยิ่งขึ้น โดยมีโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ **โครงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นบังคับคดีเชิงรุก** ของกรมบังคับคดี ที่ได้จัดให้มีการเจรจาหรือผ่อนผันชำระหนี้ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้เพื่อยุติข้อพิพาท ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ขยายระยะเวลาชำระหนี้ หรือผ่อนผันการชำระหนี้ในระยะหนึ่งซึ่งจะช่วยให้ลูกหนี้มีสภาพคล่องทางการเงินเพิ่ม **โครงการขับเคลื่อนงานคุ้มครองพยานคดีทุจริตแบบบูรณาการ** ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ที่มุ่งพัฒนาวิธีการที่เหมาะสมในการคุ้มครองพยานเพื่อสร้างมาตรฐานการคุ้มครองพยานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้อง **โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม** ของกรมราชทัณฑ์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังได้รับการเสริมสร้างความรู้ พัฒนาทัศนคติ จิตใจ และอาชีพ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปรับตัวเป็นพลเมืองดี สามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ **โครงการพัฒนาศักยภาพการตรวจพิสูจน์และจัดทำฐานข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่ออำนวยความยุติธรรม** ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ โดยได้พัฒนาระบบมาตรฐานงานนิติวิทยาศาสตร์ ได้แก่ มาตรฐานของบุคลากรผู้ตรวจพิสูจน์เครื่องมือวิทยาศาสตร์และน้ำยาที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์ เพื่อให้งานตรวจพิสูจน์ด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ และมีระบบการดำเนินการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ รวมทั้งยังมีการจัดเก็บผลการตรวจพิสูจน์เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเปรียบเทียบและหาตัวผู้กระทำความผิด นอกจากนี้จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ลงพื้นที่เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชน จัดทำคู่มือกฎหมายฉบับประชาชนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ การส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตระหนักรู้และเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรม อาทิ ระบบฐานข้อมูลศูนย์ปฏิบัติการฐานข้อมูลการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฐานข้อมูลกลางผู้กระทำความผิดของหน่วยงานกลุ่มภารกิจด้านการพัฒนาพฤตินิสัย กระทรวงยุติธรรม ระบบศูนย์กลางข้อมูลขนาดใหญ่ด้านระบบศาลยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้การอำนวยความยุติธรรม มีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทั้งถึงและปราศจากการเลือกปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องและมีผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน อาทิ **ฐานข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรมระหว่างหน่วยงาน** ที่อาจยังมีความซ้ำซ้อนและยังไม่เชื่อมโยงกันอย่างบูรณาการ **ช่องทางในการติดตามและเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม** ที่อาจยังไม่หลากหลายและเหมาะสมในการให้ความสะดวกแก่ประชาชนทุกกลุ่ม รวมทั้ง **การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ** ที่อาจยังไม่ตอบสนองความคาดหวังของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ถึงแม้ว่าเป้าหมายการอำนวยความยุติธรรม มีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทั้งถึงและปราศจากการเลือกปฏิบัติจะบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามค่าเป้าหมายที่กำหนดแล้ว อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เป้าหมายนี้ยังคงสามารถบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังควรต้องยกระดับความร่วมมือในการอำนวยความยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครอง อย่างต่อเนื่อง อาทิ การแก้ไขกฎหมายข้อบังคับและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ให้เอื้อต่อการเชื่อมโยงข้อมูลการดำเนินการระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์และมีมาตรฐาน เช่น การมีระบบฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงข้อมูลผู้ต้องหา กระบวนการพิจารณาคดี และคำพิพากษา เป็นต้น ซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามกระบวนการและวิเคราะห์แนวโน้มของอาชญากรรมในอนาคตและถือเป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำผิด การยกระดับศักยภาพของเจ้าหน้าที่รัฐในฐานะผู้รักษากฎหมาย ให้สั่งสมองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญในการตีความและการบังคับใช้กฎหมาย ปฏิบัติงานคดีและเสริมสร้างวัฒนธรรมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ปฏิบัติต่อประชาชนบนพื้นฐานของการเคารพสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพของบุคคล ความเป็นกลาง โปร่งใส เป็นอิสระ นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก การสร้างเสริมความเข้มแข็งกองทุนยุติธรรมและผลักดันกระบวนการยุติธรรมทางเลือก